

3. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ : Ваїте, 2016. 392 с.
4. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.
5. Сердюк І.А. Методологічний аналіз інтерпретацій понять «суб'єктивне юридичне право» та «суб'єктивний юридичний обов'язок». *Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ* : зб. наук. пр. 2005. № 3. С. 113–123.
6. Проблемы общей теории права и государства : учебник для вузов / под общ. ред. члена-корр. РАН, доктора юрид. наук, проф. В.С. Нерсесянца. Москва : Издательская группа «НОРМА–ИНФРА», 1999. 832 с.
7. Алексеев С.С. Право: азбука – теория – философия: Опыт комплексного исследования. Москва : Статут, 1999. 712 с.
8. Морозова Л.А. Теория государства и права : учебник. Москва : Юристь, 2002. 414 с.
9. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / за ред. Я.Ю. Кондратьєва. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 464 с.
10. Лупарев Е.Б., Добробаба М.Б., Мокина Т.В. Общая теория публичных правоотношений : монография. Москва : Юрлитинформ, 2011. 280 с.
11. Ляшук Р.М. Адміністративно-правове забезпечення діяльності відділів прикордонної служби Державної прикордонної служби України : автореф. дис. ... док. юрид. наук. : 12.00.07. Київ, 2016. 39 с.
12. Dicey A.V. Introduction to the Study of the Law of the Constitution. London : Macmillan ; New York : St. Martin's Press, 1961, 1959.

УДК 342.51.09

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.4-1.4>

ДУДЧЕНКО О.С.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ НАРОДНИХ КОМІСАРІАТІВ УСРР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1920-Х РР

У статті проаналізовано конституційно-правові засади створення й функціонування народних комісаріатів Української Соціалістичної Радянської Республіки в другій половині 1920-х рр. На основі нормативно-правових актів УСРР та архівних матеріалів досліджено організаційну структуру та повноваження народних комісаріатів радянської України в другій половині 1920-х рр.

Конституційно-правові засади створення й функціонування народних комісаріатів радянської України в другій половині 1920-х рр. закріплювалися Конституцією Української Соціалістичної Радянської Республіки в редакції 1925 р. та Конституцією Української Соціалістичної Радянської Республіки 1929 р. Конституцією УСРР в редакції 1925 р. передбачалося, що безпосереднє керівництво окремими галузями управління УСРР здійснювали народні комісаріати УСРР на чолі з народним комісаром, що обиралися та відкликалися Всеукраїнським центральним виконавчим комітетом. Конституція УСРР в редакції 1925 р., враховуючи норми Конституції СРСР 1924 р., положення про ВУЦВК, РНК УСРР та Загальне положення про народні комісаріати УСРР, визначала компетенцію цих органів, їх взаємовідносини, підзвітність і відповідальність, склад Ради народних комісарів УСРР, а також правове становище уповноважених наркоматів СРСР при уряді УСРР.

Конституція УСРР 1929 р. регламентувала структуру та повноваження Ради народних комісарів УСРР та окремих народних комісаріатів. Змінився правовий статус Ради

© ДУДЧЕНКО О.С. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри політології, права та філософії (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)

народних комісарів УСРР, яка відповідно до статті 7 Конституції 1919 р. належала до центральних органів влади, згідно зі статтею 38 Конституції 1929 р. визнавалась як «розпорядчий та виконавчий орган Всеукраїнського центрального виконавчого комітету», який здійснював загальне управління УСРР. Водночас статтею 38 Конституції УСРР 1929 р. встановлювалося, що Рада народних комісарів УСРР «здійснює загальне управління Українською соціалістичною радянською республікою».

Конституцією УСРР 1929 р. вказувалося, що безпосереднє керівництво окремими галузями державного управління Української Соціалістичної Радянської Республіки покладалося на народні комісаріати, та закріплювалася їх система, організаційна структура та повноваження.

Ключові слова: народний комісаріат Української Соціалістичної Радянської Республіки, народний комісар, колегія народного комісаріату, постанова, Рада народних комісарів УСРР, розпорядження.

The constitutional and legal principles of the establishment and functioning of the People's Commissariats of the Ukrainian Socialist Soviet Republic in the second half of the 1920s were analyzed in this article. On the basis of normative legal acts of the USSR and archival materials, the organizational structure and powers of the People's Commissariats of Soviet Ukraine were investigated during the specified period.

The constitutional and legal foundations of the establishment and functioning of the People's Commissariats of Soviet Ukraine in the second half of the 1920s were enshrined in the Constitution of the Ukrainian Socialist Soviet Republic in the wording of 1925 and in the Constitution of the Ukrainian Socialist Soviet Republic dated 1929. The management of individual branches of the USSR administration was carried out by the People's Commissars of the USSR, headed by the People's Commissar, who was elected and recalled by the All-Ukrainian Central Executive Committee. The Constitution of the USSR, as amended in 1925, taking into account the norms of the Constitution of the USSR in 1924, the provisions of the All-Ukrainian Central Executive Committee, the Chamber of People's Commissariat of the USSR and the General Regulation on the People's Commissars of the USSR, determined the competence of these bodies, their relationship, accountability and responsibility, composition of the Council of People's Committees the legal status of authorized People's Commissars of the USSR under the government of the USSR.

The Constitution of the USSR in 1929 regulated the structure and powers of the Council of People's Commissars of the USSR and individual People's Commissariats. The legal status of the Council of People's Commissars of the Ukrainian SSR had changed which in accordance with the Article 7 of the Constitution dated 1919 belonged to the central authorities, in accordance with the Article 38 of the Constitution dated 1929 was recognized as the "governing and executive body of the All-Ukrainian Central Executive Committee", which was responsible for the overall management of the Ukrainian SSR. At the same time, the Article 38 of the Constitution of the USSR dated 1929 stated that the Council of People's Commissars of the USSR "exercises the general administration of the Ukrainian Socialist Soviet Republic".

The Constitution of the USSR as for 1929 stated that the direct management of the certain branches of the state administration of the Ukrainian Socialist Soviet Republic relied on the People's Commissariats and confirmed their system, organizational structure and powers.

Key words: People's Commissariat of the Ukrainian Socialist Soviet Republic, People's Commissar, the Chamber of People's Commissariat, Resolution, the Council of People's Commissars of the USSR, Ordinance.

Вступ. Необхідність дослідження особливостей формування органів державної влади на певних історичних етапах розвитку суспільства зумовлена їх реформуванням та вдосконаленням діяльності. З метою уникнення жорсткої централізації, проявів авторитаризму та тоталітаризму, з одного боку, та бюрократизму всієї системи органів державної влади, з іншого боку, на увагу дослідників заслуговує радянський період створення, формування та функціонування органів державної влади та управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичне підґрунтя для дослідження питань, пов'язаних з особливостями створення та функціонування народних комісаріатів

радянської України в другій половині 1920-х рр., було закладено Б.М. Бабієм, А.Т. Васильєвим, М.Г. Кириченком, Д.Т. Яковенком та іншими радянськими вченими.

Правові засади функціонування органів державної влади та управління радянської України в другій половині 1920-х рр. розкриваються в працях В.Д. Гончаренка, П.П. Захарченка, В.С. Калиновського, О.В. Кузьминця, Г.В. Лаврик, Н.Р. Нижник, В.В. Стрільця, В.І. Тимцуника, І.Б. Усенка, О.Ф. Фрицького, В.М. Шаповала та інших сучасних відомих українських вчених, які досліджували різні аспекти діяльності органів державної влади та управління УСРР.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження конституційно-правових засад створення та функціонування народних комісаріатів Української Соціалістичної Радянської Республіки в другій половині 1920-х рр.

Результати дослідження. Із початком утворення Радянського Союзу розпочався новий етап становлення системи органів державної влади та управління. Конституції союзних республік, прийняті після Конституції СРСР 1924 р. [1, с. 457–473], в основному відтворювали відповідні статті союзної Конституції, які стосувалися правового статусу органів державної влади та управління. Це своєю чергою вплинуло і на функціонування народних комісаріатів. Так, у зв'язку з утворенням СРСР народні комісаріати стали поділятися на спільні (загальносоюзні) для всього СРСР та об'єднані, органами яких у республіках були однойменні народні комісаріати. До загальносоюзних народних комісаріатів належали народні комісаріати закордонних справ, військових і морських справ, зовнішньої торгівлі, шляхів сполучення, пошти і телеграфів. Об'єднаними були народні комісаріати праці, фінансів, робітничо-селянської інспекції та ВРНГ. Народні комісаріати землеробства, юстиції, внутрішніх справ, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення були республіканськими [2, с. 227].

Діяльність народних комісаріатів регламентувалася Загальним положенням про народні комісаріати СРСР, затвердженим III сесією ЦВК СРСР 1-го скликання 12 листопада 1923 р., та Загальним положенням про народні комісаріати УСРР від 12 жовтня 1924 р. Зокрема, згідно зі ст. 19 Загального положення про народні комісаріати СРСР 1923 р. народний комісаріат очолював народний комісар, який обирався і відкликався ЦВК СРСР. Народний комісар мав право одноособово приймати рішення з усіх питань, які належали до компетенції наркомату, доводячи до відома про них колегію. Крім того, відповідно до ст. 20 Загального положення про народні комісаріати СРСР від 12 листопада 1923 р. народний комісар мав право визначати коло питань, що належали до компетенції кожного з його заступників і членів колегії.

Відповідно до Загального положення СРСР від 12 листопада 1923 р. до повноважень народних комісаріатів СРСР належало: загальне керівництво діяльністю всіх підвідомчих їм установ; нагляд за ними в межах виконання законів і розпоряджень вищих органів СРСР; видання, в межах своїх повноважень, постанов, розпоряджень, інструкцій, циркулярів та наказів тощо; розроблення кошторисів і штатів народного комісаріату та подання їх на затвердження в установленому законом порядку; вирішення скарг на діяльність та розпорядження підвідомчих їм установ та осіб [1, с. 442–447].

Загальне положення про народні комісаріати УСРР від 12 жовтня 1924 р. основному продублювало відповідне положення СРСР [3]. Пізніше були затверджені положення про окремі наркомати СРСР й УСРР. У положенні говорилося, що очолює відповідний народний комісаріат народний комісар СРСР, при якому створюється колегія, але склад і правовий статус колегії в ньому не регламентувалися.

Після утворення Радянського Союзу та прийняття Конституції СРСР 1924 р. були внесені зміни і до конституцій союзних республік. Зокрема, відповідні зміни в УСРР були прийняті постановою IX Всеукраїнського з'їзду рад «Про зміну Конституції Української Соціалістичної Радянської Республіки» № 302 від 10 травня 1925 р., якими закріплювалося входження УСРР до складу СРСР. Так, відповідно до зазначеного нормативно-правового акту, найвищим органом влади УСРР проголошувався Всеукраїнський з'їзд рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів (у редакції російською мовою «верховним органом влади УССР»), а в період між Всеукраїнськими з'їздами – Всеукраїнський центральний виконавчий комітет (*дали* – ВУЦВК). У період між сесіями ВУЦВК, вищим законодавчим, виконавчим та розпорядчим органом УСРР була Президія Всеукраїнського центрального виконавчого комітету, що її обирає ВУЦВК [4].

Статтею 9 Постанови IX Всеукраїнського з'їзду рад «Про зміну Конституції Української Соціалістичної Радянської Республіки» 1925 р. зазначалося, що, відповідно до Конституції СРСР 1924 р., у справах, віднесених до компетенції СРСР, на території УСРР обов'язкову силу мали постанови найвищих органів Союзу РСР.

Отже, змінами до Конституції УСРР у 1925 р. було реорганізовано систему органів державної влади та управління відповідно до загальносоюзної Конституції 1924 р. Проте законодавчі повноваження залишилися закріпленими за Всеукраїнським з'їздом рад, ВУЦВК, його Президією та Радою народних комісарів УСРР (далі – РНК УСРР). Крім того, змінами до ст. 9 Основного Закону в редакції 1925 р. зазначалося, що крім Всеукраїнського з'їзду рад, Центрального виконавчого комітету, його Президії та Ради народних комісарів УСРР, інші органи не мали права видавати «законодавчі акти, декрети й інші постанови загальнодержавного значення на території УСРР».

Редакцією Конституції УСРР 1925 р. були внесені зміни і в статтю 15. Зокрема, безпосереднє керівництво окремими галузями управління УСРР здійснювали народні комісаріати УСРР на чолі з народним комісаром, що обиралися та відкликалися Всеукраїнським центральним виконавчим комітетом. Безпосереднє керівництво державною статистикою УСРР покладалося на Центральне статистичне управління УСРР. Керівництво боротьбою проти політичної та економічної контрреволюції покладалося на Державне політичне управління УСРР на чолі з Уповноваженим ОДПУ СРСР.

Обсяг компетенції й організація народних комісаріатів та центральних установ УСРР регламентувалися спеціальними положеннями про них, затвердженими Всеукраїнським центральним виконавчим комітетом.

Керівництво військовими й морськими справами, закордонними справами, зовнішньою торгівлею, шляхами сполучення та народного зв'язку на території УСРР здійснювалося через Уповноважених народних комісаріатів СРСР при Уряді УСРР.

Вища рада народного господарства і народні комісаріати внутрішньої торгівлі, фінансів, праці і Робітничо-Селянської інспекції УСРР підпорядковані Всеукраїнському центральному виконавчому комітету й Раді народних комісарів УСРР та «рівночасно в своїй діяльності здійснюють директиви відповідних об'єднаних народних комісаріатів Союзу РСР» [4].

Отже, Конституція УСРР в редакції 1925 р., враховуючи норми Конституції СРСР 1924 р., положення про ВУЦВК, РНК УСРР та Загальне положення про народні комісаріати УСРР, визначала компетенцію цих органів, їх взаємовідносини, підзвітність і відповідальність, склад Ради народних комісарів УСРР, а також правове становище уповноважених народних комісаріатів СРСР при уряді УСРР.

XI Всеукраїнським з'їздом рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів 15 травня 1929 р. було прийнято нову Конституцію УСРР [5]. Відповідно до Основного Закону УСРР 1929 року відбулося реформування системи органів державної влади та управління Української Соціалістичної Радянської Республіки.

Конституція УСРР 1929 р. регламентувала структуру та повноваження РНК УСРР та окремих народних комісаріатів. Змінився правовий статус Ради народних комісарів УСРР. РНК УСРР, яка відповідно до статті 7 Конституції 1919 р. належала до центральних органів влади, згідно зі статтею 38 Конституції 1929 р. визнавалась як «розпорядчий та виконавчий орган Всеукраїнського центрального виконавчого комітету», який здійснював загальне управління УСРР [5]. На думку радянського дослідника Б.М. Габрічідзе, таким чином, ще більшою мірою, ніж раніше, в Конституції підкреслювався органічний зв'язок між вищими представницьким органом і урядом [6, с. 127]. Водночас статтею 38 Конституції УСРР 1929 р. встановлювалося, що Рада народних комісарів УСРР «здійснює загальне управління Української соціалістичної радянської республіки» [5]. Отже, в Конституції УСРР 1929 р. було вперше на відповідному рівні застосовано термін «державне управління».

Рада народних комісарів УСРР у межах, наданих їй Всеукраїнським центральним виконавчим комітетом повноважень, мала право видавати законодавчі акти й постанови, обов'язкові до виконання на всій території радянської України.

Уряд визнався відповідальним перед Всеукраїнським з'їздом рад, Всеукраїнським центральним виконавчим комітетом та його Президією (ст. 40 Конституції 1929 р.).

Конституція УСРР 1929 р. визначала склад Ради народних комісаріатів радянської України. Зокрема, до складу РНК УСРР входили: голова РНК УСРР, його заступники, народні комісари, а також уповноважені загальносоюзних наркоматів, що призначалися відповідно до законодавства СРСР і мали право державного або ухвального голосу відповідно до постанови Всеукраїнського центрального виконавчого комітету.

Відповідно до ст. 42 Конституції УСРР 1929 р. безпосереднє керівництво окремими галузями державного управління УСРР покладалося на народні комісаріати: внутрішніх справ,

юстиції, Вищу раду народного господарства, земельних справ, фінансів, торгівлі, праці, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, робітничо-селянської інспекції та Центральне статистичне управління [5].

Згідно зі ст. 46 Конституції УСРР 1929 р. при народних комісаріатах утворювалася колегія у складі заступників наркома комісара та членів колегії, кількість яких визначалася постановою Ради народних комісарів УСРР. Водночас Конституцією УСРР 1929 р. взагалі не визначався порядок вирішення суперечок між колегією й наркомом.

У 1926–1929 рр. було прийнято ряд положень про народні комісаріати внутрішніх справ, землеробства, фінансів, торгівлі, соціального забезпечення, юстиції тощо, де чітко визначалися права, обов'язки й структура народних комісаріатів. Варто зазначити, що цей період характеризується пріоритетом загальносоюзних основ законодавства над республіканськими, що своєю чергою підтверджує курс держави до централізації влади, створення авторитарного державно-правового режиму. Водночас проголошені права й свободи, надані союзним республікам, мали декларативний характер [7, с. 224]. На початку 1930-х рр. відмічається поступовий перехід від авторитарного до тоталітарного режиму, зміцнення командно-адміністративної системи. Як зазначає І.М. Ананов, у цей час поширеною стала практика видання колегіями наркоматів актів, які містили обов'язкові для виконання норми [8, с. 157]. Тому з метою посилення особистої відповідальності керівників різних ланок XVII з'їзд ВКП(б) у 1934 р. прийняв рішення про ліквідацію колегій у всіх галузях господарської роботи, за винятком виборних органів [9, с. 772]. Відповідно до цього ЦВК і Рада народних комісарів СРСР 15 травня 1934 р. прийняли постанову «Про організаційні заходи в галузі радянського і господарського будівництва», згідно з якою колегії у всіх народних комісаріатах ліквідовувалися [10]. Натомість при кожному наркоматі була формально організована рада у складі від 40 до 70 осіб з наявністю в ній (не менше половини) представників місцевих органів і підприємств, які повинні були збиратися один раз на два місяці.

Негативні наслідки ліквідації колегій народних комісаріатів відмічали радянські вчені І.М. Ананов, І.Л. Давітнідзе, Ю.М. Козлов. На їхню думку, ліквідація колегій народних комісаріатів практично позбавила народного комісара можливості систематично обговорювати питання керівництва галуззю з визначеним колом компетентних осіб, тому що ради при народних комісаріатах, створені замість колегій, фактично не працювали. Це було пов'язано з рядом причин. По-перше, скликання рад викликало великі труднощі, оскільки в ради входили представники місцевих органів влади, які не завжди могли бути присутніми на засіданні ради. По-друге, якщо представники з місць і були присутні на засіданні ради, то разом з тим вони залишали свої безпосередні справи на місцях. Радянський учений Ю.М. Козлов зазначав, що ліквідація колегій у деяких випадках була використана для бюрократичних викривлень сутності єдиноначальності та поступово викликала прагнення одноособових керівників протиставити себе колективу робітників, позбавитися суспільного контролю. Таким чином, ради при народних комісаріатах практично не функціонували, що і стало однією з причин відновлення діяльності колегій у 1938 р. [11, с. 21].

Висновки. Таким чином, конституційно-правові засади створення й функціонування народних комісаріатів радянської України в другій половині 1920-х років визначалися Конституцією СРСР 1924 р., постановою IX Всеукраїнського з'їзду рад «Про зміну Конституції Української Соціалістичної Радянської Республіки» № 302 від 10 травня 1925 р. та Конституцією УСРР 1929 р. Діяльність народних комісаріатів УСРР регламентувалася Загальним положенням СРСР від 12 листопада 1923 р., Загальним положенням про народні комісаріати УСРР від 12 жовтня 1924 р. та положення про відповідні народні комісаріати.

Список використаних джерел:

1. История советской Конституции (в документах): 1917–1956 гг. Москва: Госюриздат, 1957. 1046 с.
2. Історія держави і права України. Курс лекцій : навч. посіб. для студентів юрид. вузів та ф-тів / за ред. проф. В.Г. Гончаренка. Київ : Вентурі, 1996. 704 с.
3. Збірник узаконень та розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України. 11 грудня. 1924 р. Ч. 43. Відділ перший. Ст. 273. С. 806–815.
4. Про зміну Конституції Української Соціалістичної Радянської Республіки: Постанова IX Всеукраїнського з'їзду рад № 302 від 10 травня 1925 р. *Збірник узаконень та розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України*. 30 липня 1925 р. Ч. 47. Ст. 302. С. 517–526.
5. Збірник законів та розпоряджень Робітничо-селянського уряду України. 08 липня 1929 р. № 14. Відділ перший. Ст. 100.

6. Габричидзе Б.Н. Конституционный статус органов Советского государства. Москва : Юридическая литература, 1982. 184 с.
7. Джужа О.М., Калиновський В.С., Третьякова Т.А., Анатольєва О.І. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб.; за заг. ред. проф. О.М. Джужи. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Атіка, 2006. 256 с.
8. Ананов І.Н. Министерства в СССР. Москва : Государственное издательство юридической литературы, 1960. 287 с.
9. КПСС в резолюциях и решениях. Москва : Госполитиздат, 1953. Ч. II. С. 772.
10. СЗ СССР. 1934 г. № 15. Ст. 103.
11. Козлов Ю.М. Коллегиальность и единоначалие в советском государственном управлении. Москва : Государственное издательство юридической литературы, 1956. 67 с.

УДК 343.2

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.4-1.5>

КОРОТЮК О.В.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ЗА АВСТРІЙСЬКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПЕРІОДУ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТЬ)

У статті проведено аналіз кримінально-правових положень Австро-Угорщини (XIX – початок XX століть), які передбачали відповідальність за посягання на об'єкти права інтелектуальної власності. Автором розглянуто особливості кримінально-правової охорони об'єктів авторського права і права промислової власності. Встановлено, що спеціальне законодавство, яке врегульовувало питання створення, впровадження в обіг і використання об'єктів права інтелектуальної власності, було складовою частиною кримінального законодавства того часу. Врегулюванню питань кримінальної відповідальності за посягання на об'єкти авторського права законодавцем приділялася значна увага. Зокрема, особи, які мали повноваження щодо випуску у світ і розповсюдження друкованих творів різних видів, виділялися законодавцем як спеціальні суб'єкти злочинів, що було пов'язано із можливістю впливу на громадську думку шляхом випуску у світ друкованої продукції. Державне регулювання випуску у світ друкованої продукції, а також її подальше розповсюдження здійснювалося за рахунок законодавчих положень, що містили заборони щодо змісту творів, які можуть впроваджуватися в товарний оборот, а також кримінально-правових норм, які стосувалися незаконного копіювання і розповсюдження творів. Кримінальна відповідальність за незаконне розголошення таємниць була передбачена в одній нормі. Кримінальна відповідальність за порушення прав патентовласників, прав власників промислових зразків, а також власників торгових марок передбачалася у положеннях окремих законів (патентів).

Ключові слова: інтелектуальна власність, об'єкт права інтелектуальної власності, Австро-Угорщина, кримінальна відповідальність, кримінальне законодавство.

The criminal law of Austria and Austro-Hungary (XIX – early XX centuries) which included responsibility for crimes against objects of intellectual property was analyzed in the article. The author considered the features of criminal law protection of the objects of copyright and industrial property rights. The current rules of Austrian law that established liability for crimes against objects of intellectual property show that